

Çokkültürlülük Ve Özcülük

ÖZCÜLÜK

Özcülük, en geniş anlamıyla bir “öz”ün varlığını ve önceliğini kabul eden bir felsefi düşüncedir.

Özcülük, kimliğin sosyal, tarihsel ve mekân ile ilişkisel gelişmelerden bağımsız doğal bir “öz”le birlikte düşünülmesi gerektiğini ileri süren bir yaklaşımdır.

İlkçiler olarak da adlandırılan bu yaklaşım, esas itibariyle, etnik toplulukları ve milletleri, tarihin doğal birimleri ve insan deneyiminin bütünleştirici unsurları olarak görür (Smith, 2002: 34).

Özcülük:

- ❖ İdealizm ve realizmden türemiştir.
- ❖ İdealizm, yaşadığımız dünyanın gerçeğin bir yansıması olduğuna,
- ❖ Gerçekler, doğrular ve ahlakın esaslarının bildiklerimizin ötesinde var olduğuna inanır.
- ❖ Var olanın bilgisine erişmek ancak ilahi aydınlanma ile mümkündür.
- ❖ Doğru ve gerçek insanın dışındadır, mutlaktır.
(Glickman, Gordon, Ross-Gordon, 2014: 90).

Özcülük, insanların, kendilerinden farklı birey ve grupları ‘bir türün üyesi’ gibi algıladığı örtük yaklaşımları ifade eder ve sosyal dünyanın sabit, değişmez bir şekilde anlaşılıp algılanmasına yol açar. Özcülüğü tartışan yazarlar, insanların, sosyal kategorileri doğal türlermiş gibi ele alma eğiliminde olduklarını savunurlar.

Bu sosyal kategoriler (*gruplar, ırklar, cinsiyetler, cinsel yönelimler vb.*) altında belli bir özün (essence) yattığını düşünmek, bir kategorinin üyeleri hakkında çıkarsama yapabilmek için sonuca hızlıca götüren zengin bir çerçeve sağlamaktadır. Birçok sosyal bilimci, özcü yaklaşımların ırkçılığa kaynak oluşturduğu konusunda hemfikirdir (Göregenli, 2011,s.9).

- Özcülük, “*Tek tek somut nesnelere kendiliklerinden birtakım doğal türlere ayrıldıklarını, her nesnenin üyesi olduğu türü ya da sınıfı kesin ve belirli çizgilerle diğer nesne türlerinden ayırt etmenin mümkün olduğunu, her varlığı ya da nesneyi belirli bir nesne türünün üyesi yapan bir öz bulunduğunu savunan öğretilerdir (Cevizci 1999: 724).*”

Kültür konusundaki özcü anlayış, kültürlerin kendiliğinden doğal türlere ayrıldıklarını, kültürleri keskin çizgilerle ayırt etmenin mümkün olduğunu savunur.

Belge (2008:11) özcülüğü, “*insan zihnine en fazla rahatlık ve güven veren entelektüel limanlardan biri*” olarak tanımlamıştır.

Samuel Huntington'ın "Medeniyetler atışması" (1996) adlı eseri, bu yaklaşımın en bilinen örnek eserlerden biridir.

Huntington'ın eserinde genel iddiası řu yöndedir. Medeniyetler arası ortak kimlik oluşumuna ve melez kimliklere yer olmadığını ve birden fazla etnik grubu barındıran ülkelerde medeniyetler arası şiddetli çatışmalar yaşanacağını iddia etmektedir.

Özcülüğe Çok kültürlülük Perspektifinden Bir Eleştirisi

Özcüler için “kimlik” değişmezdir. Ancak kimlik karmaşık, zaman içinde değişebilen ve farklı şekillerde inşa edilebilen bir yapıya sahiptir.

Özcülüğün beraberinde ırkçılığı da getireceği iddia edilmektedir.

Çok kültürlülük bütün kimliklerin anayasal, toplumsal ve mekânsal kabulünü ele alan bir yaklaşımdır.

Çokkültürlülük özcü bir anlayışa sahip olduğu iddiası ile eleştirilmiştir. Başka bir ifadeyle, farklı kimliklerin inşa ve tasavvurunu perçinleştirir.

Modood, bu iddiayı Çokkültürcülük adlı eserinde eleştirmiştir. *“Çokkültürcülüğü özcülikle özleştirmenin doğru olmadığı ve bir ideal arama durumunun söz konusu edilmediği vurgulanmıştır”*(Ceylan, 2016: 3358).

Modood (2014:158) etnik grupların doğal olmadıklarını, toplumun bir özelliğinden ibaret olduklarını, dolayısıyla ontolojik konumlarının sınıftan veyahut toplumsal cinsiyetten aşağıda veya yukarıda olmadığını ifade etmiştir.

“Çokkültürcülük, melezliği, çokkültürü ve karma kentliliği temel alan bir biçime sahip olabilir, fakat mutlaka ve sadece bir biçimde olması şart değildir, hatta bir veya birden fazla grup onun bu biçiminden rahatsızlık duyuyorsa belirli bir biçim üzerinde ısrar etmekten vazgeçilmelidir” (Modood, 2014: 166).

ÇOKKÜLTÜRCÜLÜK

BİR YURTTAŞLIK TASARIMI

TARIQ MODOOD

Çeviren: İsmail Yılmaz

phoenix

SONUÇ

Çok kültürlü politik bir yapı yaratma istencinin artması ile birlikte özcü kültür ve kimlik anlayışının da günümüzde artan bir şekilde devam ettiği görülmektedir.

Küreselleşme ile birlikte sosyal dönüşüm her boyutta yaşanmaktadır. Ulus-ötesi yaşanan sosyal değişimler topluluklara kimliklerinin tehdit altında olduğunu hissettirmekte ve özcü düşünceye yönlendirebilmektedir.

Gündelik yaşamın her alan ve aşamasında bir «*varolma*» ve kendi kimlik ve aidiyetini korumaya yönelik çabalar üretilmekte ve özellikle siyasal alanda önemli bir gerekçeye dönüşebilmektedir. Dilsel, mezhepsel veya inançsal eksenli kimlik ve aidiyet formları bunlardan sadece bir kaçıdır.